

Esimene suvi abiarstidele Eestis!

Möödunud on suvi, mil Eestis töötasid esimesed abiarstid! Loodetavasti saame sellele kunagi tagasi vaadates öelda, et see oli Eesti meditsiinile pöördepunktiks.

Nimelt tänu tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise seadusele, mis võeti Riigikogus vastu 16. detsember 2010, töötasid sellel suvel üle Eesti esimesed abiarstid (tärniga märkida alla, kes see abiarst on). Kuigi tol hetkel ei teadnud keegi kuidas täpselt esimene kodumaiste abiarstide suvi möödub, on nüüd aeg teha esimesed kokkuvõtted.

Suheldes abiarstina töötanud tudengite ning haiglate ja perearstikeskustega, kus tudengid töötasid, võib öelda, et suvi läks väga edukalt! Kokku töötas üle kogu Eestimaa 35 abiarsti. Leiame tudengitega, et see on esimese suve kohta äärmiselt hea tulemus, aga potentsiaali ja tahtmist on rohkemaks! Seda näitas ka asjaolu, et mitmele pakkumisele oli tihe konkurss. Kuigi abiarstid töötasid nii haiglates kui ka perearstikeskustes, leiti rohkem võimalusi siiski haiglates töötamiseks.

Headest kogemustest tõid tudengid välja järgmised aspektid:

Avanes võimalus suhelda paljude patsientidega. See reaalne praktika jääb meil õppetöös tihti tagaplaanile. Olles päris aus, siis vaid teooriat rakendades ei ole väga võimalik suhtlemist õppida ning arsti-patsiendi rolle tunnetada. Esimeste päris oma patsientidega suhtluskogemuste saamine on väga oluline, sest just oskamatus suhelda on arstide ja patsientide vaheliste arusaamatuste peamine põhjus. Reaalsete inimeste ja muredega kohtudes sai üsna kiiresti selgeks, et inimene on tervik, mitte üksik sümptom või sündroom. Töö patsientidega andis samuti võimaluse kinnistada teadmisi normist ning andis võimaluse seda ära tunda.

Kõik abiarstid mõistsid tulevaseks tööks üliolulist fakti, et ressursid analüüside ja uuringute teostamiseks ei ole lõpmatud (seda ei tunnetata praktikumides, kus õpime kõiki võimalusi kasutama). Abiarstid õppisid planeerima ning meditsiiniliselt efektiivsemalt mõtlema - miks ja milleks analüüsi tellida, kas sellest on patsiendi edasisel käsitlusel ja ravi määramisel kasu, kuidas on võimalik veel informatsiooni saada jne.

Tagasiside Eesti haiglatelt oli samuti esimese suve kohta kokkuvõttes väga toetav. Vanemad kolleegid tõdesid, et abiarstid said oma tööga kenasti hakkama. Kuigi haiglad tõdesid, et hetkel on tegu lisakulutusega, andis suvi suurepärase võimaluse tõestamiseks, et Eestis on ka peale Tallinna ja Tartu väga häid töökohti arstina praktiseerimiseks ja õppimiseks. Samal ajal nõustusid mitmed, et süsteem on investeerimist ja arendamist väärt, kuna panustab oluliselt tulevikule. Antud võimalus tekitas ka arstides väga positiivset suhtumist noortesse. Kõlama jäänud iseloomustused noorte kolleegide kohta – hakkajad, tublid, õpihimulised ja uudishimulikud!

Tudengid tänavad südamest oma kolleege, kes mõistavad, et noored on meie kõigi tulevik. Abiarstidele oli suhtlemine vanemate kolleegidega väga õpetlik, tunnetati meeskonnatöö olulisust ning saadi palju kasulikke nõuandeid. Abiarstidesse suhtuti enamasti väga hästi - oldi abivalmid ja vastutulelikud. Abiarstid teavad, et on võimalus abi küsida ning oma teadmistes kaheldes tulebki seda teha. Tuleb osata realselt oma võimeid hinnata ning vajadusel teistega nõu pidada.

Eesti arstiteadusüliõpilaste selts (EAÜS) peab kõige olulisemaks teadmist, et tudengitele meeldis suvel tööd teha oma kodukohas! Eestis on pere, sõbrad ja tuttavad. Töötamiseks oma õpitaval erialal

(mitte abiõena) ei pea kuskile kaugele minema! On oluline, et juba varakult oleks arstitudengitel võimalus ja kogemus õpitud teadmisi kodumaal rakendada. Abiarsti esimene suvi motiveerib oma elu Eestiga siduma ja ka tulevikus Eestisse jääma. Tekitab sooja tunde, et meid ja meie teadmisi on vaja ning väärtustatakse! Meil on teadmisi ja tahtmist, kasutagem seda kodumaal. Sel suvel abiarstina töötanud tudengitel jäi muljetest ja emotsioonidest domineerima tahtmine saada väga heaks arstiks!

Üks suuremaid takistusi veelgi efektiivsema töö tegemisel oli retseptide ning muude dokumentide allkirjastamise õiguse puudumine. Abiarstina töötades peame ning tahame vastutada väljastatud retseptide, tellitud analüüside, kirjutatud haiguslugude ja tõendite eest oma nimega. Möödunud suvi näitas, et oleme kõigeks selleks pädevad ja valmis. Jätkamine viisil, kus kõnealused toimingud tehakse arst-juhendaja nime alt, oleks ebaaus. Praegu peab juhendaja tihti ravi eest vastutama teadmata piisavalt patsiendist. Andmeid aga topelt üle vaadates kaob viimnegi abiarsti iseseisvast tööst saadav kasu.

Leiame, et abiarsti kuulumine tervishoiutöötajate registrisse muudaks süsteemi oluliselt paremaks. Tuleb mõista, et algust on tehtud suure asjaga, kuid süsteemi täie potentsiaali saavutamiseks on vaja veel muutusi. Hetkel ei ole abiarstil õigust omada ligipääsu meditsiinasutuse arvutisüsteemidele, mis praktikas tähendab, et me ei pääse ligi patsiendi andmetele. Patsiendi eelnevaid andmeid nägemata ei ole aga võimalik patsienti aidata. Uusi muudatusi on aga seadusesse vaja nüüd, sest paari aasta pärast võivad praegused potentsiaalsed abiarstid Eesti jaoks juba kadunud olla. Olukorra lahendamine järgmisel abiarsti arendamise etapil on seega ainus jätkusuutlik lahendus.

Kallid kolleegid üle Eesti – meie tahame saada väga headeks arstideks! Võtke meid oma meeskonda ja Te leiate juba varsti endi seast noori ja särasilmseid abiarste, kes tahavad ennast pühendades omandada uusi teadmisi ning kogemusi. Anname koos võimaluse nii tudengitele, haiglatele kui ka Eesti meditsiinisüsteemi jätkusuutlikkusele!

Sooviksin siinkohal teatada, et Eesti arstiteadusüliõpilaste selts ootab kõigilt Eesti haiglatelt ja perearstikeskustelt informatsiooni töökohtadest, kuhu abiarstid on oodatud. Ettepanekud palume saata aadressile eays@eays.ee. Ootame nii aastaringseid pakkumisi kui ka töökohti 2012 aasta suveks. Lubame, et saadud info jõuab kõigi vähemalt 4.kursuse lõpetanud tudengiteni.

* abiarstiks nimetavad loo autorid tervishoiuteenuse osutamisel osalevat arstiõppe üliõpilast, kes on läbinud IV kursuse õppekavas olevad kohustuslikud ained.

Helen Lempu

EAÜSi president

Liisa Kullamaa

EAÜSi asepresident siseasjade alal